

Bonn

14/10

INGEKOMEN
DATUM: 14.10.60.
No.: 865/
DCSS: 13.00

GEHEIM

HOOFDKWARTIER VAN DE GENERALE STAF.

Sectie G 2.
Bureau A 1.

Nr.: G2/31797 Geh.,
d.d. 71-0-1960.

Ex.nr. 9 van 25 exemplaren.

ISAM nr 9/1960,
over de periode van 1 t/m 30 september 1960.

GEHEIM

1. POLITIEK.

a. SOVJET-UNIE.

Het laat zich aanzien dat de aanwezigheid van KHRUSHCHEV met zijn gevolg van staatshoofden uit de Satellietlanden op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties niet een grote propagandistische waarde heeft ten opzichte van het Afro-Aziatische blok. Zijn heftige aanvallen op de Secretaris-Generaal, die bij het merendeel van deze landen in hoog aanzien staat, en zijn aanvankelijke eis HAMMARSKJÖLD te vervangen door een driemanschap, zijn niet zo gunstig ontvangen. De waarde van zijn aanwezigheid en het feit, dat de Russische voorstellen door naderhand geformuleerde eisen meer de vorm van een ultimatum hebben gekregen, maakt een eventueel verwacht politiek voordeel problematisch.

b. OOST-DUITSLAND.

De Oostduitse maatregelen, welke het verkeer in en naar BERLIJN in verdere mate hebben beperkt, met de daarop door de Westelijke landen genomen tegenmaatregelen, hebben de spanning rond de kwestie-BERLIJN enigermate verhoogd. De hernieuwde voorstellen van Oostduitse zijde voor een vrije, godemilitariseerde stad BERLIJN en de aanspraken op BERLIJN kunnen een aanwijzing vormen voor verdere Oostduitse maatregelen in de vorm van "speldeprikken" om langzaam tot een meer kritische situatie te komen, teneinde bij een eventuele toekomstige topconferentie deze kwestie dwingend ter sprake te kunne brengen.

c. KONGO.

Het optreden van Kolonel MOBUTU heeft niet alleen geleid tot een in zekere mate uitschakelen van de politieke strijd tussen KASAVUBU en LUMUMBA, maar ook tot het vertrek van de diplomatieke vertegenwoordiging en een groot aantal specialisten van de SOVJET-UNIE en TSJECHO-SLOWAKIJE. Deze factoren en de aanwezigheid van het V.N.-leger, dat thans de situatie redelijk in de hand heeft, hebben de mogelijkheid voor een gunstige ontwikkeling geopend.

2. MILITAIR.

a. Sovjet Logergroep Duitsland.

(1) Het is nog niet duidelijk wat de reden is waarom de

- Sovjets -

- 2 -

GEHEIM

GEHEIM

- 2 -

GEHEIM

Sovjets een complex van afvuurbases voor grond/lucht projectielen opzetten rondom BERLIJN. De positie van de bases doet vermoeden dat ze bestemd zijn voor afweer tegen snelle, hoogvliegende vliegtuigen.

Eén of meer van de volgende verklaringen kan juist zijn:

- (a) de Sovjets nemen aan dat - in geval van een nieuwe luchtbrug naar BERLIJN - de transportvliegtuigen zullen worden begeleid door jagers en dat men zich niet zal houden aan de luchtcorridors;
- (b) het kan uit prestige-overwegingen zijn, omdat de NVA thans beschikt over modern luchtdoelmaterieel;
- (c) het kan zijn om aan BERLIJN - een bij uitstek belangrijke stad in het politieke spel - dezelfde verdediging te geven als aan de voornaamste steden in de SOVJET-UNIE.

- (2) Het verloop van de oefeningen is normaal voor de tijd van het jaar; oefeningen worden gehouden op regimentsniveau. In de periode van 22 - 31 augustus (zie ISAM nr.8/1960, punt 2 a (3)) werd een commandopostoefening gehouden, waaraan werd deelgenomen door onderdelen van het 3 Stootleger, 2 Garde Tankleger, 1 Garde Tankleger en 18 Garde Leger. Eenheden van de 12 Garde Tankdivisie - gesteund door eenheden van het 24 Tactische Luchtleger en de 34 Artilleriedivisie - voerden een rivierovergang uit. Het doel van deze oefeningen is waarschijnlijk geweest de staven en troepen te oefenen in het uitvoeren van snelle operaties over grote afstanden, met inbegrip van waterhindernissen, het geheel onder omstandigheden van de nucleaire oorlogvoering.
- (3) Van 23 - 27 augustus vond een gecombineerde oefening plaats van de staven van de Lucht- en Landmacht, onder leiding van de staf van de GSVG. Een dergelijke oefening werd in 1959 niet gehouden; mogelijk is het een voorbereiding voor de herfstmanoeuvres.
- (4) In juli werd diverse malen waargenomen dat er werd geoefend in het gebruik van helicopters; dit geschiedde telkens des avonds tussen 18.30 uur en middernacht. Meerdere heli-copters oirkelden tegelijkertijd rond het vliegveld; onder aan ieder toestel hing een kist met afmetingen van 3x3x2 meter. In het gebied van NEURUPFIN werd door personeel van de Lucht- en van de Landmacht geoefend in parachutespringen. Men maakte gebruik van een vaste lijn om de parachute te doen opengaan; er werden ook vrije sprongen gemaakt.
- (5) In de periode maart - mei 1960 zijn tien stukken niet-geïdentificeerde zware artillerie in de GSVG aangekomen, welke vermoedelijk als volgt zijn ingedeeld:

- twee -

- 3 -

GEHEIM

twee bij de 2 Artilleriebrigade te DOEBBERITZ, twee bij de 34 Artilleriedivisie te POTSDAM, twee bij de 71 Garde Artilleriebrigade te BERNAU en vier bij de 199 Artilleriebrigade te JUETERBOG.

In juni werd één van deze stukken geschut waargenomen tijdens het verlaten van de kazerne te BERNAU; het stuk werd getrokken door een rupstrekker en vervoerd naar OGADE BERG (VU 0637), alwaar schietoefeningen werden gehouden. Er werden vier schoten in 20 minuten afgevuurd; het afschieten ging gepaard met buitengewoon veel lawaai; er werden echter geen ontploffingen waargenomen van het afgeschoten projectiel.

Er wordt aangenomen dat er zware artillerie, vermoedelijk met een kaliber van 203 mm of meer, in de GSVG is aangekomen. Wanneer dit kaliber juist is, bestaat de mogelijkheid dat met dit wapen projectielen, voorzien van atoomlading, worden afgevuurd.

b. SOVJET-UNIE.

- (1) Een nieuwe of gemodificeerde versie van het chassis van een gepantserd amphibisch personeelsvoertuig is in de SOVJET-UNIE waargenomen, als chassis voor lanceervoertuigen van grond/grond raketten (FROG = Free Rocket Over Ground). Er bestaan echter gegronde vermoedens dat het chassis ook kan worden gebruikt voor een nieuw type 122 mm gemechaniseerd geschut.

Het uiterlijk van het nieuwe type chassis lijkt zeer veel op het in gebruik zijnde chassis van de PT-76/BTR-50P; er is echter een gemakkelijk te herkennen uitwendig verschil: bij het nieuwe chassis lopen de rupsbanden van het aandrijf-wiel naar het spanwiel over twee geleiderollen; bij het oude type rusten ze op de loopwielen.

De mogelijkheid bestaat dat er twee versies bestaan, zowel van het oude als het nieuwe type: een "aanvals"versie met straalaandrijving in het water en een "ondersteunende" versie zonder straalaandrijving. Deze laatste versie is waarschijnlijk nog wel amphibisch en in ieder geval kan hij drijvende over waterhindernissen worden verplaatst of zich door middel van een lier, welke is waargenomen, op eigen kracht verplaatsen over dergelijke hindernissen. De aanwezigheid van de straalpoorten aan de zijkanten of de achterkant geeft het onderscheid aan tussen beide typen. Drie van deze vier mogelijke type werden vertoond tijdens de "1 mei"-parade 1960 te MOSKOU. Het vierde type met geleiderollen en straalaandrijving werd tot op heden nog niet waargenomen. De nieuwe/gemodificeerde versie van dit chassis met geleiderollen zal voorlopig worden aangeduid als "gemodificeerd PT-76 chassis", dit in afwachting van de bekendwording van de officiële Russische benaming.

GEHEIM

c. SOVJET-BLOK.

(1) Een tot nu toe onbevestigd bericht maakt er melding van dat Maarschalk KONIEV opdracht heeft gekregen een staf te formen, welke verantwoordelijk zal zijn voor het organiseren, indoctrineren en het uitrusten van de strijdkrachten van de Afrikaanse landen welke onafhankelijk worden. Op 21 augustus jl. begon KONIEV deze staf op te zetten in PRAAG; deze staf bestaat uit een veertigtal ervaren, doch nog vrij jonge Russische stafofficieren, alsmede uit een aantal Tsjechische stafofficieren en specialisten.

d. OOST-DUITSLAND.

(1) Het officiële orgaan van de Oostduitse Grenspolitie van 23 juni bevestigde de vervanging van Generaal-Majoor Paul LUDWIG als commandant van de Oostduitse grenspolitie. Als zijn opvolger werd genoemd Kolonel Erich PETER, een tankofficier van het Nationale Volksleger. De redenen, waarom LUDWIG werd vervangen, zijn niet bekend, evenmin als de redenen, waarom hij niet werd opgevolgd door Generaal-Majoor Helmut BCRUFKA, de huidige chef-staf en plaatsvervangend commandant. Het is mogelijk dat de Oostduitse regering - ontevreden over het feit, dat de grenspolitie niet in staat blijkt de aanhoudende stroom van vluchtelingen tegen te gaan, alsmede over het feit, dat het aantal deserteurs bij de grenspolitie groter is dan bij het leger en de andere veiligheidsorganen - één en ander aan LUDWIG verwijt. Diens vervanging door een officier van het leger zou een poging kunnen zijn om het moreel en de operationele mogelijkheden van de grenspolitie op te voeren.

Een bericht van 7 juli meldt dat ook BCRUFKA is vervangen; diens opvolger zou zijn Kolonel Heinz SEYFERT.

- (2) Het 11 Tank Opleidingsbataljon van de NVA zou drie zware tanks hebben ontvangen van het type T-10. Het is voor het eerst dat wordt gemeld dat één van de legers van de Satellietlanden dit type zware tank ontvangt.
- (3) Het 22 Tankregiment van de 9 Tankdivisie heeft onlangs 20 tanks ontvangen van het type T-54, welke in POLEN zouden zijn gefabriceerd. Aangezien deze tanks afkomstig waren uit LABEDY, waar inderdaad een fabriek voor tanks is gevestigd, is het bericht vermoedelijk juist. Voorts zou dit regiment een aantal tanks van het type JS-2 of JS-3 in de loop van het jaar ontvangen; men noemt aan dat deze tanks de T-34/85 zullen vervangen. Het artillerieregiment van deze divisie ontving 122 mm houwitzers van Hongaars fabrikaat. Het is de eerste maal dat het Oostduitse leger Hongaars materieel krijgt.
- (4) Een tweetal tot nu toe onbevestigde rapporten maakt melding van de aanwezigheid van tanks van het type JS-3 in SPREMBERG. Uit deze berichten, alsmede uit een eerder ontvangen rapport uit COTTBUS, valt te concluderen dat de NVA inderdaad wordt uitgerust met tanks van het type JS-3.

GEHEIM

e. TSJECHO-SLOWAKIJE.

- (1) Het Tsjechische leger beschikt thans over een zesde lucht-doelartilleriedivisie, de 37 Lua-divisie, waarvan het hoofdkwartier is gevestigd te PLZEN. De divisie bestaat uit drie lua-regimenten, waarvan er twee zijn gelegerd te DOBRANY en STRIBRO; de locatie van het derde regiment is niet bekend.
- (2) In TABOR en in LOUNY werden tanks waargenomen van het type T-54. Thans kan als zeker worden aangenomen dat tanks van dit type bij enkele eenheden van het Tsjechische leger zijn ingedeeld.

f. POLEN.

- (1) Bij het 14 Infanterieregiment in TARNOW werd een aantal mortieren van 160 mm waargenomen; het regiment is waarschijnlijk een opleidings eenheid voor reservisten en dienstplichtigen van het Militaire District WARSCHAU. De 160 mm mortieren zijn tot nu toe alleen ingedeeld bij de mortierbrigades en behoren organiek niet tot het infanterieregiment. Het is mogelijk dat men in de toekomst deze mortieren wil indelen bij de artillerieregimenten van de divisies.

g. ROEMENIE.

- (1) Begin augustus zijn te CVIDIU enkele gepantserde amphibische personeelsvoertuigen waargenomen, vermoedelijk de BTR-50P en een PT-76 amphibische tank. Dit is de eerste melding over amphibisch materieel in ROEMENIE. In de Satellietlanden was de BTR-50P tot nu toe alleen waargenomen in TSJECHOSLOWAKIJE, terwijl de PT-76 alleen in OOST-DUISSLAND, POLEN en vermoedelijk in BULGARIJE werd signaleerd.
- (2) In TIMISOARA werden bij eenheden van de 18 Infanteriedivisie mortieren van 160 mm waargenomen. Deze waren ingedeeld bij het artillerieregiment van de divisie.

h. BULGARIJE.

- (1) In SOFIA werden transporten waargenomen van artillerie- en tank eenheden; bij de artillerie werden vier stukken van 203 mm gezien. Alhoewel reeds vroeger artillerie van dit kaliber werd waargenomen in BULGARIJE, schijnt het aantal stukken thans te zijn uitgebreid.

CONFIDENTIEEL 3. CONTRA-INLICHTINGEN.

a. Vormissing van wapens en munitie.

Er werden 25 geweerpatronen vermist in de verslagperiode.

b. Propaganda en agitatie.

- (1) Op 8 september werden te GRONINGEN op verschillende plaatsen plakplaatjes aangebracht met de leuze: "Geen troepen naar NIEUW-GUINEA". De ondertekening luidde: "Socialistische Jeugd van Nederland".
- (2) Bij terugkeer van inschepingsverlof op 21 september van militairen, bestemd voor uitzending naar NIEUW-GUINEA,

- werden -

CONFIDENTIEEL

werden te ARNHEM bij het station en bij de vertrekplaats van bussen voor de Saxen Weimarkazorne onder hen pamfletten verspreid, getiteld: "Open brief aan Nieuw-Guinea dienstplichtigen". De open brief was ondertekend door een zestal "oudmilitairen", die destijds naar INDONESIE waren uitgezonden. Genoemde personen bleken te zijn gesignaleerd en te behoren tot Categorie C.

RLI

D I S T R I B U T I E

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Commandant van het 1e legerkorps	1
Nederlandse territoriale bevelhebber	2
Basiscommandant	3
Commandant der territoriale luchtdoelartillerie	4
 <u>Intern:</u>	
Chef van de Generale Staf, Plv Chef van de Generale Staf, Sous-Chef van de Generale Staf	5
Hoofden van de Secties G 1, G 3 en G 4 van het HKGS	6
 <u>Ter informatie:</u>	
De militair-attaché bij Hr.Ms.Ambassade te	ANKARA 7
	BELGRADO 8
	BCNN 9
	BRUSSEL 10
	HELSINKI 11
	LONDEN 12
	PARIJS 13
	STOCKHOLM 14
	WASHINGTON 15
Hoofd Sectie L 2 van de Luchtmachtstaf	16